

Univerzitet
Sinergija
Bijeljina

Ustavno pravo
Pojam
Ustav
Pojam i bitna svojstva

Predmetni nastavnik: doc. dr Dijana Savić Božić
e-mail: dinabozic@gmail.com
dsavicbozic@sinergija.edu.ba

Pojam ustavnog prava

Ustavno pravo je **osnovna grana prava**, koja obuhvata pravna pravila o državnom, društvenom, političkom i ukupnom pravnom redu države.

Osnovna grana prava, jer su norme te grane prava rukovodeće, sa najjačom pravnom snagom.

Obuhvata pravna pravila o državnom uređenju i cjelokupnom spletu odnosa u državi.

Obuhvata pravila o društveno-političkom uređenju i šire-vanpravne norme koje tretiraju društveno-ekonomski i političke odnose i procese.

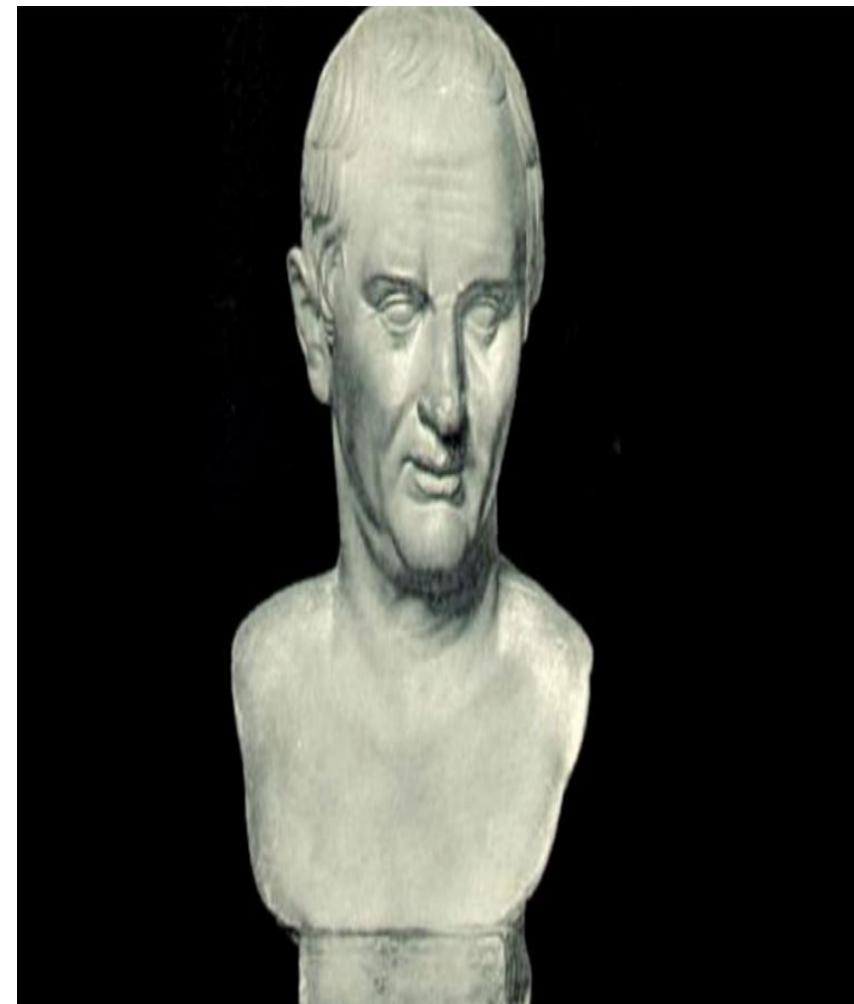
Ustav (etimologija)

U starom Rimu su se razlikovala dvije vlasti: ona koja donosi zakone (leges scribere) i ona koja se bavi uređenjem države (rem publicam constituere).

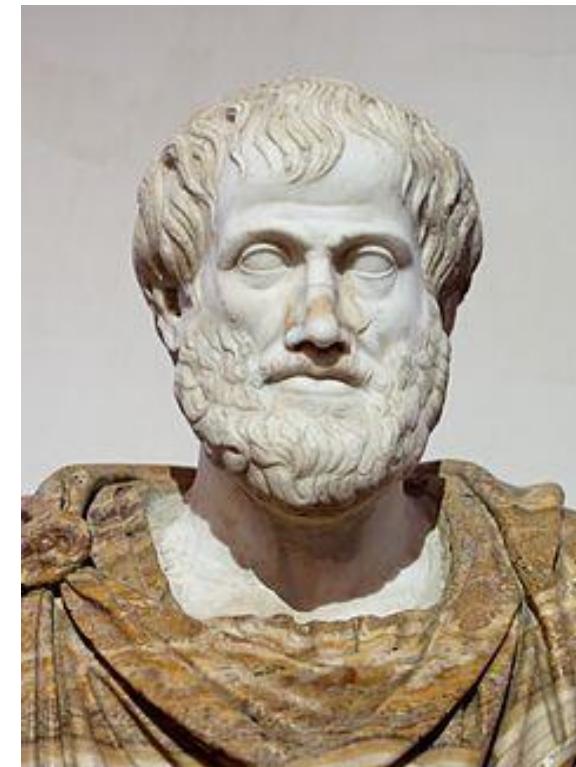
Termini - constitution, constituzione, la constitution - potiču od latinske riječi constitutio (ustrojstvo, uspostavljanje, uređenje, ustav).

Riječ ustav u srpskom jeziku je izvedena iz termina-ustava, brana.

Rimski filozof Ciceron
(Marcus Tullius Cicero)
prvi je izrekao i
upotrijebio riječ ustav.

Pojam Ustava terminološki i stvarno utvrdio je Aristotel na grčkim polisama (grad-država).

Ustav u formalnom smislu

Ustav

Najviši pisani pravni akt, najznačajniji politički dokument jedne države, jer se njime uređuju najvažniji odnosi u državi: društveno i državno uređenje i prava i sloboda građana.

Ustav u materijalnom smislu

Ustav u materijalnom smislu

Ustav u materijalnom smislu su svi najvažniji društveni odnosi koji se uređuju pravom, kao i oni propisi koji uređuju te odnose-tj. temeljni principi na kojima počiva jedno društvo.

Za pojam Ustava u materijalnom smislu nije bitno gdje se nalazi ustavna materija, niti je bitno da li je u jednom ili više akata, donesenih u različito vrijeme, pa čak nije bitno da li je pisana ili nepisana materija (nepisana materija su konvencije i običaji).

Materijalni pojam Ustava je empirijski pojam, jer se odnosi na nabranje materije koju reguliše Ustav.

Ustav u formalnom smislu

Ideja pisane ustavnosti počiva na tome da ustav u materijalnom smislu može da se očuva samo uz naročitu formu, a ta forma podrazumjeva:

- ili naročit ustavotvorni organ
- ili naročitu proceduru

Cilj je:

- učiniti ustavne norme stabilnim i otpornim na lake promjene u parlamentu.
- učiniti te norme višim od običnih zakona.
- i na taj način staviti formalnu branu državnoj vlasti.

- Ustav u formalnom smislu je osnovni, pisani akt najviše pravne snage, donesen prema posebnom postupku i od posebnog ustavotvornog tjela.
- Deklaracija o pravima čovjeka i građanina iz 1789: “Društvo u kojem nisu garantovana ljudska prava ili u kojem ne postoji podjela vlasti uopšte nema Ustav”.

Bitna svojstva formalnog (pisanog) Ustava

Supermatija

- Prva karakteristika pisanog Ustava, koja je važnija od svih, je njegova nadmoć nad drugim izvorima prava (zakonima, uredbama...).
- Ustav je izvor prava najviše pravne snage i u praktičnom smislu to znači da svi ostali izvori moraju biti u skladu s njim.
- Član 108., prvi stav Ustava RS glasi: “Zakoni, statuti, drugi propisi i opšti akti moraju biti u saglasnosti sa Ustavom.”

Kontrola ustavnosti

- Suštinska odlika pisane ustavnosti jeste da postoji Sud koji je ovlašćen da u krajnjoj instanci tumači značenje odredbi Ustava i da proglašava propise, koji nisu u skladu sa tim tumačenjima-neustavnim, a samim tim i nevažećim.

Trajnost

Pisani Ustav je po svojoj intenciji trajan. Kako on postavlja temelj pravnog i političkog sistema jedne države, trajnošću treba da obezbjedi stabilnost političke zajednice.

Da bi se trajnost pisanog Ustava obezbjedila, Ustav se donosi ili mjenja po posebnom postupku, po složenoj i strogo utvrđenoj proceduri, od strane posebnog organa (posebno izabrani organ, ustavotvorna skupština, redovno izabrani parlament, šef države.)

Ustav je akt države.

Autoritet donosioca daje autoritet samom Ustavu.

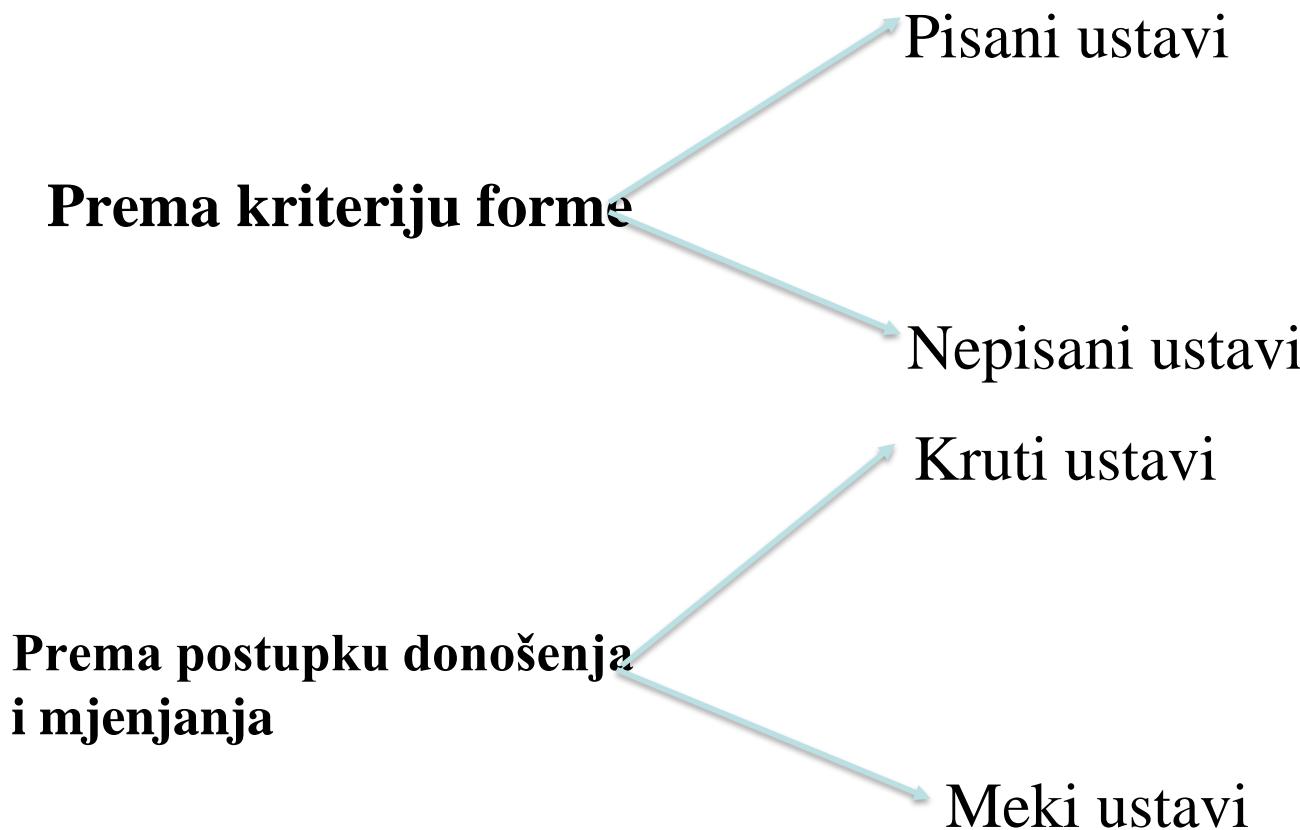
Opštost

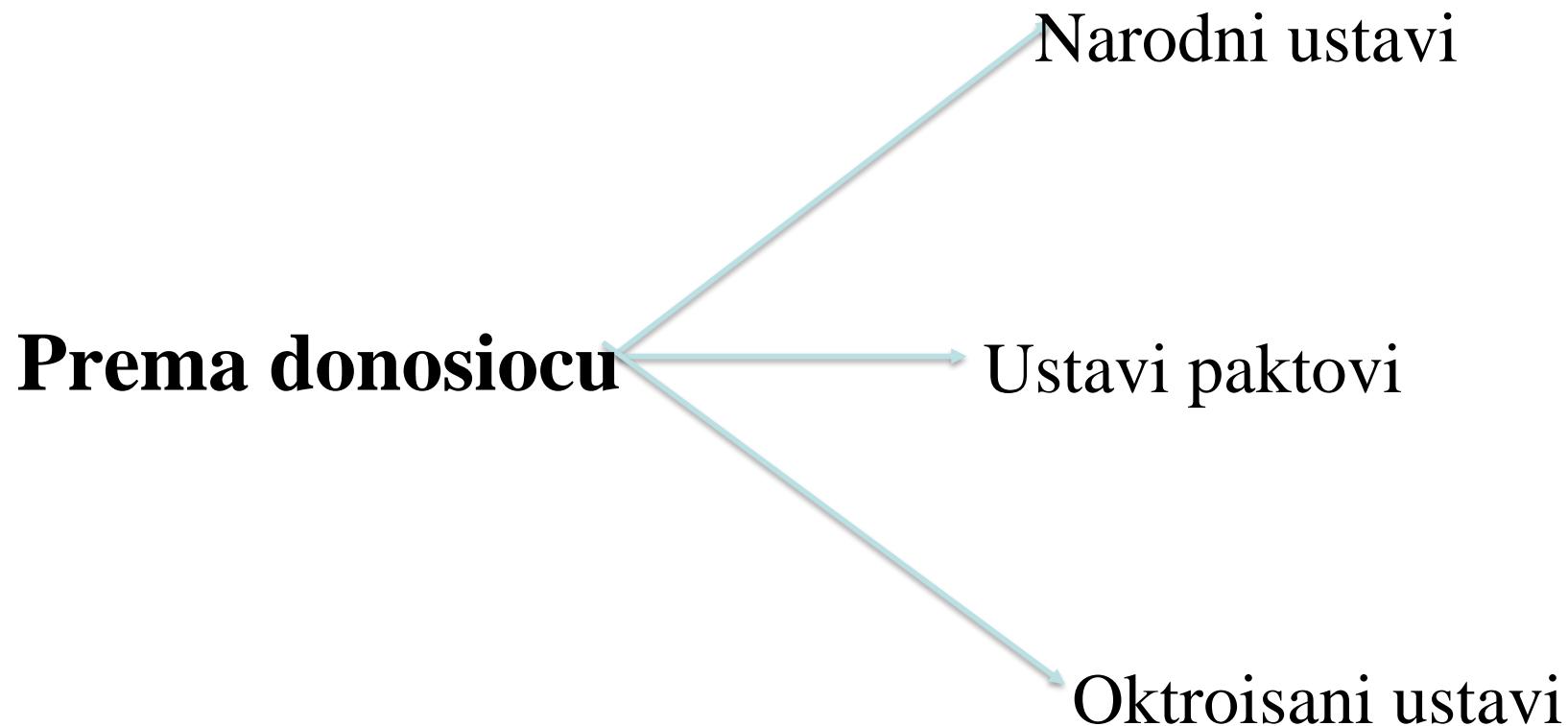
Iz činjenice da pisani Ustav teži dugovječnom trajanju prističe i njegova opštost, apstraktnost njegovih odredbi.

Što se pojedini članovi Ustava manje bave detaljima i pojedinostima izvjesnije je da će manje biti podložni promjenama.

Ustav je deklarativen akt (većina Ustava ne sadrži odredbe koje su primjenljive, njegove odredbe su najčešće deklarativne).

Klasifikacija Ustava

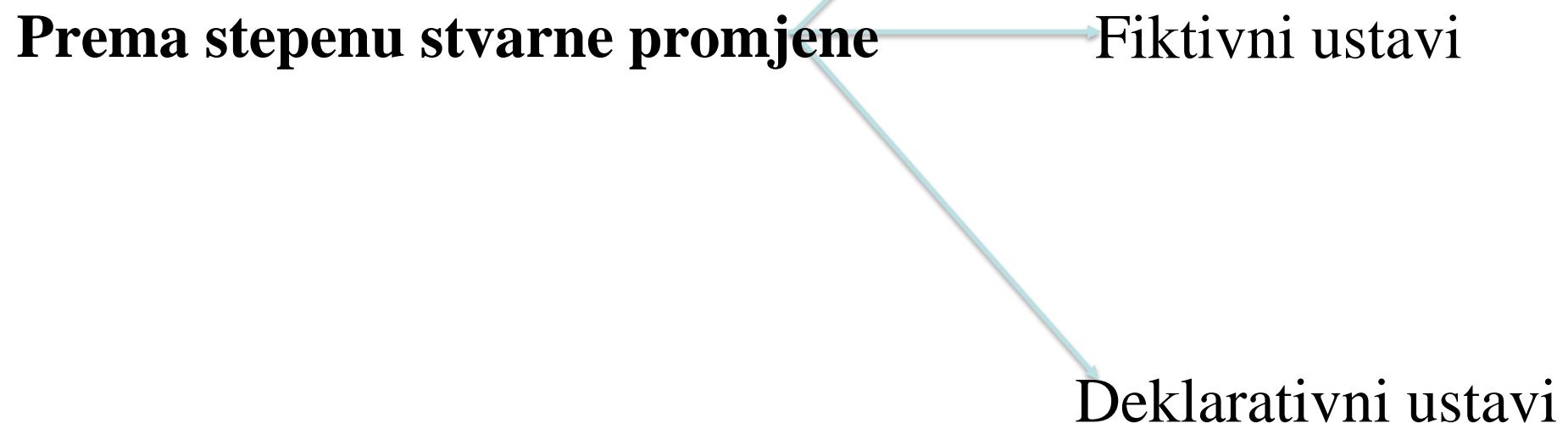

Prema objedinjenosti ustavnih normi

Kodifikovani ustavi

Nekodifikovani ustavi

Literatura

Ustavno pravo, Rajko Kuzmanović/Siniša Karan, Banja Luka 2015. godine

Predmetni nastavnik: doc. dr Dijana Savić Božić
e-mail: dinabozic@gmail.com
dsavicbozic@sinergija.edu.ba